

Jongeren, hun geloof en hun roeping

Presentatie van het KNR-Jaartheme 2018

Eind 2016 kondigde het Vaticaan een mondiale bisschoppensynode aan, die in oktober 2018 gehouden zal worden. Deze synode zal zich speciaal buigen over 'de jongeren'. De kerk wil zich verdiepen in de vraag hoe zij jongeren kan "vergezellen op hun weg naar volwassenheid, zodat zij, door een proces van onderscheiding, het plan voor hun leven kunnen ontdekken en dat met vreugde kunnen realiseren..." (*Persverklaring Vaticaan*, 6 oktober 2016). In verband daarmee worden wij kerk-breed uitgenodigd om hierover in gesprek te gaan, vooral met de jongeren zelf. Het moet ook een bisschoppensynode van de jongeren worden.

De KNR heeft besloten om als Nederlandse religieuzen aan dit gesprek deel te nemen en dit tot Jaartheme van 2018 te maken. De open en uitnodigende benadering van het geloof onder jongeren en de aandacht voor hoe zij de weg van hun roeping volgen, maakt het mogelijk hier zinvol mee aan de slag te gaan. Het daagt ons als religieuzen uit tot reflectie op onze aanwezigheid onder jongeren, ons jongerenwerk en onze roepingenaandacht. Ook biedt de daarbij horende aansporing van het wederzijds naar elkaar luisteren tussen generaties veel kansen. We worden in dit proces opgeroepen naar de jeugd te luisteren. Maar het omgekeerde geldt ook:

"Vandaag meer dan ooit is deze brug, deze dialoog tussen grootouders en kleinkinderen, tussen jong en oud nodig. (...) Luister naar oudere mensen, spreek met ze, bevrraag ze. Beluister hun dromen en neem van die dromen wat jij nodig hebt om verder te gaan, zodat jij een visioen hebt en dat visioen concreet kunt maken. Dat is jullie missie voor vandaag. Die missie geeft de kerk jullie voor deze tijd." (*Jongerenboodschap Paus Franciscus*, 7 april 2017)

Vorbereidende fase

Wanneer wij het komende jaar met dit thema aan de slag gaan, is er al heel veel gebeurd, zowel in Nederland als daarbuiten. We stappen in een rijdende trein. In het voorjaar van 2017 verscheen een "Vorbereidend Document", getiteld *Jongeren, het geloof en*

de onderscheiding van de roeping. (zie: www.huisvanderoeping.nl.) Daarin werden voor de aanloopperiode de invalshoek, de hoofdaandachtspunten en de werkwijze geschetst. Dit document neemt als vertrekpunt de beminde leerling van het Johannesevangelie.

Hij is zowel het voorbeeld van een jongere die ervoor kiest Jezus te volgen als "de leerling van wie Jezus hield". De figuur van Johannes helpt ons "om te begrijpen dat het ervaren van de roeping een geleidelijk proces is van innerlijke onderscheiding en geloofsgroei, dat leidt tot het ontdekken van de vreugde van de liefde en van het leven in volheid door jezelf te geven en deel te nemen aan de

verklaring van het Goede Nieuws. (*Vorbereidend Document*, p. 3)

Daarna volgt een reflectie in drie stappen:

- Een analyse van het sociale en culturele krachtenspel waarbinnen jongeren opgroeien en hun besluiten nemen,
- Een schets van de stappen in het proces van onderscheiding.
- Tenslotte kernpunten voor een pastoraal roepingenprogramma voor de jeugd.

Speciaal wordt in dit document aandacht gevraagd voor een wereldwijde consultatie onder de jongeren. Het is de bedoeling dat zij ons vooral zelf vertellen wat zij hiervan vinden.

Foto: L'Osservatore Romano

De verwerking van deze raadpleging moet daarna het fundament worden van de gesprekken tijdens de Synode. Om dit te structureren bevat het *Vorbereidend Document* een uitgebreide vragenlijst.

Deze consultatie gebeurde het afgelopen jaar ook in Nederland. Jongerengroepen werden uitgenodigd over de vragen te reflecteren en individueel konden zij een op de vragenlijst gebaseerde internet-enquête invullen.

Dit moest leiden tot een antwoord op de volgende vragen:

- Op welke manier luistert de Kerk naar de leefwereld van jongeren?
- Wat zijn vandaag de dag de belangrijkste uitdagingen en de meest significante kansen voor jongeren in uw land?
- Welke soorten en plaatsen van bijeenkomsten voor jongeren zijn een groot succes, zowel binnen als buiten de Kerk, en waarom?
- Wat vragen jongeren in de huidige tijd nu echt aan de Kerk in uw land?
- Welke mogelijkheden bestaan er in uw land voor jongeren om deel te nemen aan het leven van de kerkelijke gemeenschap?

- Hoe en op welke manier wordt er contact gezocht met jongeren die niet in een kerkelijke omgeving komen?

In november 2017 verscheen de Nederlandse rapportage daarvan, het *Onderzoeksrapport Jongeren, het geloof en de onderscheiding van de roeping* (te downloaden via: www.huisvanderoeping.nl). Rechtstreekse reacties van de geraadpleegde jeugd zijn daarin jammer genoeg nauwelijks terug te vinden. Op basis van de evaluaties worden als *best practices* voor jongerenwerk en onderscheidingsprocessen genoemd:

- Persoonlijke gesprekken als vervolg op jongerenactiviteiten.
- Diocesane jongerenbijeenkomsten, projecten en cursussen.
- Initiatieven van religieuzen, zoals kloosterdagen e.d.
- Oriëntatiedagen van Priester- en Diakenopleidingen.
- Het bezoeken van basis- en middelbare scholen door priesters en religieuzen.

(*Onderzoeksrapport ...*, p.14)

Gerrie Conen, beleidsmedewerker Jeugd en Jongeren en samensteller

van het rapport, zegt hierover: "In afwachting van de synode trekken wij zelf ook lering uit deze input uit heel Nederland over het Jeugd en Jongerenwerk. De best practices bieden inspiratie en het is goed om van elkaar de kansen, de uitdagingen maar ook de moeilijkheden te horen. Daar gaan we (...) verder mee aan de slag." (*Persbericht SRKK*, 7 november 2017)

Waar staan de religieuzen in dit opzicht?

In de boven genoemde best practices worden de religieuzen tweemaal genoemd. Het is ook opvallend dat er vanuit de Nederlandse religieuzen relatief veel aan jongerenwerk gedaan wordt. Op diverse plaatsen institutioneel, maar vaak ook op persoonlijke titel.

Een vaste plek hebben daarbinnen de traditionele jongerencentra, zoals bij de Dominicanen in Huissen en Zwolle, Casella in Hilversum, Don Bosco, het Franciscaans Jongerenwerk, Ignatiushuis Amsterdam, de Westerhelling Nijmegen, etc. (zie: www.knr.nl/jongeren).

Daarnaast heeft zich de laatste decennia een aantal jonge religieuze instituten op dit terrein begeven,

onder meer de Broeders van Sint Jan, de Dienaressen van de Heer en de Maagd van Matará en de Dominicanessen van St. Cecilia.

Verder zijn diverse jonge religieuzen actief in het studentenpastoraat en ontvangt een flink aantal kloosters geregeld jongerengroepen.

Naar verhouding is het jongerenwerk het apostolaatstype waaruit de religieuzen zich de afgelopen decennia het minst hebben teruggetrokken. Wij hopen dat dit jaarthema kan bijdragen aan de verdieping van deze jongerenaandacht en aan het op nieuwe manieren verstaan van de missie die we als religieuzen hebben op dit vlak.

Dat laatste, hoe we onze missie in het jongerenwerk zien, is een speciaal punt. Dit wordt door degenen die op dit vlak actief zijn namelijk nogal

verschillend beleefd. Kunnen we die rijkdom aan verschillen vruchtbaar maken en in gesprek brengen?

In ieder geval biedt de centrale invalshoek van de bisschoppensynode daarvoor een mooie ingang. Die keert de blikrichting om en vraagt ons om te starten vanaf de andere kant, bij het luisteren naar de jeugd. Dit niet alleen eenmalig nu bij de raadpleging rond deze synode, nee het moet ook de ziel zijn van onze jongerenaandacht en ons roepingswerk. Uitgebreid krijgt dat bijvoorbeeld aandacht in de paragraaf over begeleiding:

“De Geest van God werkt in het hart van iedere man en vrouw door gevoelens en verlangens, die verbonden zijn met ideeën, beelden en plannen. Door zorgvuldig te luisteren heeft de mens de gelegenheid

deze signalen te interpreteren. (...) Maar men moet zich voorzien van instrumenten om de roepstem van de Heer te herkennen die ons roept tot de vreugde van de liefde en ervoor te kiezen deze te beantwoorden.

Onder deze middelen benadrukt de spirituele traditie het belang van de persoonlijke begeleiding. Het gaat erom iemands relatie met God te bevorderen...” (Voorbereidend Document, p. 14-15)

Alleen wanneer jongeren zich echt gehoord, gezien en gewaardeerd weten, zullen ze op weg gaan. En waarschijnlijk zullen zij ons daarbij ook weer nieuwe wegen wijzen, gewoon door die zelf in hun persoonlijke beweging in te slaan.

PIERRE HUMBLET

Religieus leven

De vreemdeling verwelkomen 400 jaar Vincentiaans charisma

Van 12 tot en met 15 oktober vond in Rome een symposium plaats van de Vincentiaanse Familie. Het thema was: ‘De vreemdeling verwelkomen’. Duizenden afgevaardigden van de vele takken van de Vincentiaanse familie kwamen vanuit de hele wereld bijeen ter gelegenheid van het jubileumjaar ‘400 jaar Vincentiaans charisma’. Frater Ad de Kok, lid van het provinciaal bestuur van de fraters van Tilburg en voorzitter van de Vincentiaanse Familie Nederland, was een van hen. Een gesprek met hem over dit charisma en hoe dit concreet vorm kan blijven krijgen.

Geraakt door de enorme armoede op het Franse platteland richtte de priester Vincentius à Paulo in 1617 de Dames de la Charité op, een groep van rijke dames die hij bewoog zich in te zetten voor de armen. Later volgde nog twee congregaties van religieuzen: de Congregatie der Missionarissen, beter bekend als de Lazaristen en de Dochters der Liefde. Maar daar bleef het niet bij. In de loop der jaren ontstonden vele congregaties en andere organisaties die geïnspireerd werden door Vincentius en zijn gedachtegoed. Zo groeide de Vincentiaanse Familie uit tot een wereldwijde beweging met meer dan honderd takken en zo’n twee miljoen leden.

“De Vincentiaanse familie in Nederland bestaat uit dertien congregaties die Vincentius als inspiratiebron hebben” vertelt Ad, “Maar ook de Vincentiusvereniging Nederland en het Vincent de Paulcenter zijn lid. We komen twee keer per jaar bij elkaar voor ontmoeting en inspiratie. Het doel is verdieping van de Vincentiaanse spiritualiteit en de concretisering daarvan. Voor dat laatste onderdeel nodig ik vaak sprekers uit die vanuit de praktijk kunnen vertellen. Bij de eerstvolgende bijeenkomst vertelt een vluchteling uit de

Vuurhaard zijn verhaal en komt er iemand van Quiet. Deze organisatie vraagt onder andere met een tijdschrift aandacht voor stille armoede in Nederland. Veel leden zijn op een leeftijd dat ze zelf niet meer actief zijn in de samenleving. Maar het bemoedigt hen als ze zien en horen dat het werk dat zij vroeger deden op andere manieren en door andere mensen wordt voortgezet.”

Ad zelf probeert het gedachtegoed van Vincentius in de praktijk te brengen in de Vuurhaard in Udenhout. Met vier medebroeders woont hij daar samen met uitgeprocedeerde vluchtelingen. Daarnaast is hij voorzitter van de stichting landgoed Sparrenhof. Op dit landgoed van de fraters staat een vakantieboerderij vooral bedoeld voor kinderen uit achterstandswijken en gebroken gezinnen. “Ze krijgen zo de mogelijkheid met anderen te spelen en in de natuur te zijn. Iets wat ze op hun flat met klein balkon thuis niet kunnen. Ook dit zijn voor mij kansarmen net als de vluchtelingen die bij ons wonen.”

Waar de nood het grootst is

Tot 1999 was Ad werkzaam in het onderwijs in o.a. Den Haag. Toen het fraterhuis daar gesloten werd, kwam

Frater Ad de Kok | Foto: Erica Op 't Hoog

hij naar Udenhout. “Ook in het onderwijs ging mijn voorkeur uit naar kansarme kinderen met leer- en opvoedingsproblemen. Toen dat stopte zocht ik naar een nieuwe manier om mij in te zetten voor mensen die dat het hardst nodig hebben. De opvang van uitgeprocedeerde vluchtelingen was ook in die jaren een groot probleem. Eerlijk gezegd heb ik er zelfs nog meer voldoening van dan van het onderwijs. Het raakt nog meer

Uitnodiging aan de jongeren: Het secretariaat van de Bisschoppensynode nodigt in de week vóór Palmzondag, van 19 tot 24 maart 2018, jongeren uit de hele wereld naar Rome uit. Paus Franciscus zei in zijn motivering hierover: *“De Kerk moet naar jongeren luisteren. Ik wil hun stem, gevoeligheden, overtuigingen, twijfels en kritiek beluisteren”*

Jongerenactiviteit Dominicanenklooster Huissen